

Les 3.1

Omstandigheden aan boord

Het leven aan boord verliep volgens vaste regels. Elke dag begon met een gebed. Er was altijd wel iets te doen; schoonmaken, iets repareren en wacht houden. Zodra de bemanning aan boord kwam, werden ze ingedeeld in wachten. Een wacht duurde vier uur. De tijd voor zo'n wacht werd gemeten met een zandloper, ook wel glas genoemd. Een glas duurde een half uur. Na elk half uur werd de zandloper gekeerd, hierbij werd de scheepsbel geluid, zodat de bemanning wist dat er een half uur verstreken was.

① Begrijpend lezen

Verlies van een stopanker 10 mei 1762

“Wij, ondergeschreven officieren ten dienste der Edelachtbare Heeren directeuren van de Commercie Compagnie der stad Middelburgh in Zeeland, bescheiden op het snaauwschip D'Eenigheid, verclaren eenpariglijk ter requisitie van onsen captain Jan Menkenveld en die het verder soude mogen aangaan, dat wij op den 4 meij 1762 met gemelt schip waren geankerdt ter rheede d'Elmina, voor het stopanker, waarvan de boeijreep is afgebroken en wederom opgevist, alsmede een weijnig tijd daarna het stopankerstouw digtbij het anker door sterke bries en een hooge zee is afgebroken, sodat het gemelte stopanker blind lag en na dieverse malen behoorlijk geseijnst te hebben alles tevergeefs was, so verclaren wij ondergeschreven officieren dat bij ons vertrek na America het gemelte stopanker ter rhede d'Elmina is blijven leggen.”

Vragen over de tekst:

Wie is de kapitein van het schip?

Wat hebben ze met het stopanker gedaan?

Wat is afgebroken?

Waar ging de reis vanaf Elmina naartoe?

Waardoor was het stopankerstouw afgebroken?

Wil je weten wat een stopanker is? Kijk dan op de volgende website:

<http://www.encyclo.nl/begrip/stopanker>

② Wat hoort bij elkaar

In de tekst staat een aantal woorden die wij nu niet meer gebruiken.

Welk woord gebruikt de opperstuurman voor:

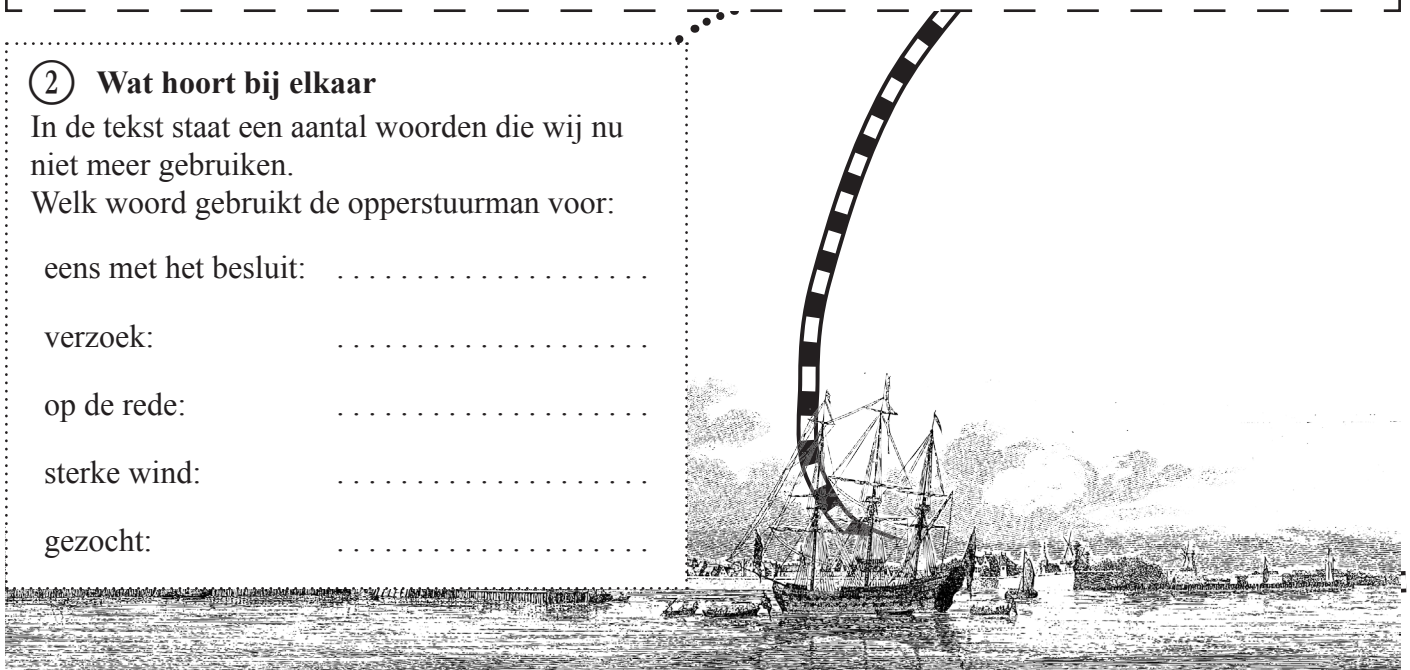
eens met het besluit:

verzoek:

op de rede:

sterke wind:

gezocht:

③ Spreekwoorden en gezegden

Er zijn in onze taal veel spreekwoorden en gezegden die hun oorsprong vinden in de scheepvaart. Hieronder zie je er een aantal, zoek de juiste betekenis bij het spreekwoord of gezegde:

1. Iemand aanklappen	...	a. terugkrabbelen
2. Hij vaart in mijn kielzog	...	b. zuinig moeten zijn
3. Voor anker gaan	...	c. iets grondig aanpakken
4. Bakzeil halen	...	d. de moeilijkheden overwonnen hebben
5. Het over een andere boeg gooien	...	e. gaan slapen of uitrusten
6. De verkeerde koers varen	...	f. hij doet hetzelfde
7. De eindjes aan elkaar moeten knopen	...	g. iets niet leuk vinden
8. Iets grootscheeps aanpakken	...	h. iemand staande houden en aanspreken
9. Land aan iets hebben	...	i. het op een andere manier proberen
10. De kaap te boven zijn	...	j. een verkeerde beslissing genomen hebben

Weet je zelf nog spreekwoorden of gezegden die uit de scheepvaart komen of ermee te maken hebben? Schrijf er zoveel mogelijk op.

Tip: gebruik een spreekwoorden- en gezegden-woordenboek of kijk op internet.

④ Teken en maar

Maak een tekening bij het volgende spreekwoord: *De wind in de zeilen hebben.*

⑤ Vul in

Hieronder staan 5 spreekwoorden en gezegden. Er ontbreekt in elke zin een woord. Vul het goede woord in. Kies uit: *mazen, laag, wind, krimp, roer, opgescheept, paal, reilt, loef, schepen*

1. Geen geven.
2. De volle krijgen.
3. Het gaat hem voor de
4. Iemand de afsteken.
5. Door de van het net glippen.

